

**Кравченко Ю.М., канд. екон. наук,
Крижній Н.М., здобувач вищої освіти ступеня магістр*,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків**

Економічна сутність необоротних активів

Поняття «необоротні активи» формувалось разом із розвитком економічної науки та бухгалтерського обліку, тому в усіх наукових працях та нормативних документах передбачаються як бухгалтерські, так і економічні категорії, якими позначають поняття необоротних активів. Воно походить від категорії «капітал», яку описували в своїх працях відомі вчені-економісти (Ф.Кене, К. Маркс, А. Маршалл, С.В. Мочерний, А. Сміт та ін.) [1].

В. Є. Ванкевич зазначає, що необоротні активи – довгострокові матеріальні і нематеріальні активи, більша частина яких бере участь у процесі виробництва продукції, робіт, послуг більше одного року і кругообігу засобів суб'єкта господарювання, що забезпечує приплив грошових засобів [2].

Згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», активи - ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до отримання економічних вигод у майбутньому. У Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку (далі - П(С)БО) 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» зазначено, що необоротні активи - всі активи, що не є оборотними. Водночас оборотні активи - гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи використання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу [3].

Гудзь Н. В. наводить таке визначення необоротних активів — "це матеріальні, нематеріальні та фінансові ресурси, призначені для реалізації чи використання протягом терміну, що більший ніж 12 місяців чи операційний цикл". Автор наводить ряд критерій щодо визнання необоротних активів, вказуючи, що ці критерії використовуються для визнання будь-яких інших активів: — існує імовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з використанням об'єкта: у виробництві товарів чи наданні послуг, призначених для реалізації підприємством; для обміну на інші активи; для погашення заборгованості; для поділу між власниками; — його вартість може бути достовірно визначена [4].

Необоротні матеріальні активи багато разів беруть участь в господарському процесі і переносять свою вартість на продукцію (послуги) по частинах, тому їх нерідко називають також постійними активами або довгостроковими активами. На практиці до необоротних активів відносять майнові цінності з терміном використання більше одного року. Слід зазначити, що необоротні активи неліквідні та неманеврені активи. Це означає, що вони без значних втрат можуть бути конвертовані в грошову форму тільки після закінчення тривалих проміжків часу (від півроку і вище). Зрозуміло, що

* Науковий керівник – Кравченко Ю.М., канд. екон. наук

фундаментальні майнові цінності, пристосовані до певного виду бізнесу, значно складніше продати на ринку, ніж оборотні активи (ліквідну продукцію, запаси). Але при цьому необоротні активи більш витривалі щодо інфляційних процесів, можуть приносити додатковий прибуток від здачі їх в оренду, зберігають свій зовнішній вигляд, підлягають індексації, отже не втрачають свою вартість [5].

Узагальнивши критерії визнання необоротних матеріальних активів, можна їх згрупувати до наступних: контрольованість, матеріально-речова форма, строк корисного використання понад 1 рік або операційний цикл, якщо останній триває більше року, вартість активу може бути достовірно визначена, отримання в майбутньому економічних вигід, цільовий характер використання активу [3, 4, 5].

На підставі досліджень поняття необоротних активів можна зробити висновок, що ця категорія бухгалтерського обліку є однією з найважливіших у господарській діяльності будь-якого суб'єкта господарювання, однак не можна говорити про однозначність і простоту цього поняття.

Список використаних джерел:

1. Гавриловський О.С., Стащенко Ю.В. Поняття «необоротні активи» в обліковій практиці. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. № 19. С. 498-502. URL: <http://global-national.in.ua/archive/19-2017/96.pdf>. (дата звернення: 15.01.2022);
2. Семейон В. С. Поняття необоротних активів, їх класифікація та склад / В. С. Семейон // Вісник Житомирського державного технологічного університету: економічні науки. – 2009. – № 3 – С. 161-167;
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>. (дата звернення: 15.01.2022);
4. Гудзь Н.В., Денчук П.Н., Романів Р.В. Бух& галтерський облік. 2&e вид., перероб. і доп.: навч. посіб. Київ: "Центр учбової літератури", 2016. 424 с. URL: <https://cul.com.ua/preview/buh& gu.pdf>;
5. Бразілій Н. М., Крот Ю. М., Пастернак Я. П. Напрями визначення економічної сутності необоротних активів та їх класифікації в системі обліку і звітності. Фінансовий простір. 2022 № 1 (45) С. 7-14;
6. Viktoriya Onegina, Nikolay Megits , Olha Kravchenko , Yuliia Kravchenko. Price transmission in milk supply chain in ukraine. Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal Vol. 8, No. 1, 2022. pp. 153-171. <http://are-journal.com>;
7. Онегіна В.М., Антощенко В.В., Кравченко Ю.М. Стан світової торгівлі молочною продукцією: прогнози та перспективи. Економіка та суспільство. No 38. 2022 15 URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1285> DOI: 10.32782/2524-0072/2022-38-28;
8. Онегіна В.М., Антощенко В.В., Кравченко Ю.М. Стан світового ринку альтернативних молочних продуктів. Вісник Херсонського державного університету. №4. 2022. С.164-170